REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.

Inserate
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).

Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o colonnă 10 banî pentru o publicare. Publicărî mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 banî.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA“ iese în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase lunî 12 cor., pe trei lunî 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francî, pe șase lunî 20 fr., pe trei lunî 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectorî.

Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase lunî 10 cor., pe trei lunî 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase lunî 12 cor., pe trei lunî 6 cor. — Un esemplar 10 banî. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 23. Brașov, Lunî-Marțî 30 Ianuarie (12 Februarie). 1907.

Din causa sfintei sărbătorî de mâne, Marți, ziarul nu va apărea până Miercurî seara.

Unde vor să ajungă?....

Inregistrarăm ḑilele acestea, ca apariţiune ce dă de gândit, că deputații naționaliștî din camera ungară — nu numai cei românî, ci toțî carî fac parte din partidul, pe care Dr. Wekerle cu colegii săi din guvern una cu capul nu vreau să-l recunoască — se joacă acolo cu Ungurii de-a baba oarba în jurul legei naţionalităţilor şi a chestiunei, dacă și cum să se esecute aceasta lege.

Cu ocaziunea aceasta ne-am adus aminte de un articol, ce l'a scris Ludovic Mocsary în revista politică franceză „Le Courrier Européen“, articol care a fost mult amintit și din incidentul oprirei debitului postal al numitei reviste în Ungaria, și pe care nu de mult l'am reprodus în traducere fidelă în foaia noastră.

Ştim așadar, că Mocsary a scris pentru publicul francez despre cestiunea de naționalitate în Ungaria, lucru care astăḑi nu mai poate surprinde de loc, când la noi pare a fi ajuns *en vogue* discusiunea asupra acestei chestiuni. Dar articolul bătrânului independist și partizan hotărât şi declarat al unei politice conciliante față cu naționalitățile nemaghiare, conţine și cu privire la legea naționalităților unele declarațiuni prețioase pentru ori-cine vrea să se orienteze în chaosul înfricoșat de idei, ce domnește asupra însemnătății principiare şi reale ale amintitei legi.

Am vrea să-l vedem pe acela, care, după-ce a cetit cu atențiune tot ce s'a vorbit în dietă din primăvara anului trecut pro și contra legei naţionalităţilor, ar cuteza să ḑică, că e în clar cu această chestiune și că știe acum de ce să se țină.

Mai multă lumină răspândesc în privința aceasta părerile, ce le desfășură Mocsary, care, cum el însuși constată, din partea ḑiarelor române a primit polecra de „corb alb“ între Unguri, iar Maghiarii l'au recompensat cu perderea mandatului său, ce l'a ocupat timp de treiḑeci de ani în parlament.

Să trecem însă la obiect.

Mocsary ḑice între altele:

„Nu poate fi îndoială că naționalitățile vor fi serios satisfăcute dacă în administrație, justiție şi la instrucţiunea publică, statul ar realiza în mod cinstit tot ceea-ce a stabilit legea fundamentală de la 1868. Călcările acestei legi formează subiectul principal al gravaminelor lor, agravate prin anumite dispozițiuni legislative și administrative ulterioare; însă e sigur că cea mai mare parte a acestor dispozițiuni au rămas pe hârtie fără a fi esecutate; se tracta mai mult de niște demonstrațiuni pentru a face să tacă anumite șovinisme, decât de o realizare serioasă. Nu suntem Prusieni, țara noastră nu este Poznanie“.

Așa vorbește „corbul alb.“ Ne putem dar închipui cum vorbesc cei negrii, cari să scaldă în „șovinismul funest“, pe care-l condamnă acest bărbat.

Dar nu voim să stabilim aici părerile Maghiarilor, ci cu ajutorul mărturiei celui mai conciliant și mai sincer din ei, în această cestiune gravă de *do ut des*, de al meu și al tău, voim să cercetăm, dacă și până unde sunt bazate afirmările de mai sus ale politicianului maghiar.

Ca mâne se vor împlini 40 de ani de când s'a adus legea acea fatală dela 1868. Nu vom vorbi de celelalte naționalități, dar în ce privește pe Români ei nu au dat niciodată un semn vĕdit și serios, că ar fi satisfăcuţi cu legea naționalităților dacă s'ar esecuta în mod cinstit, dacă nu s'ar mai încălca și dacă ar fi desființate și dispoziţiile ulterioare legislative și administrative, ce-i jicnesc așa de mult.

Românii au prețuit și prețuesc pe Mocsary, nu pentru că a pledat să se esecute legea naționalităților, ci fiindcă a susținut că ea n'a fost adusă pentru ca printr'ânsa să fie forțați toți cetățenii a învăța limba maghiară și a conjurat pe conaționalii săi să renunțe la politica funestă de maghiarizare cu forța. Încolo Românii în conferențele lor naționale, au combătut legea naționalităților dela 1868, ca stricăcioasă și periculoasă intereselor lor de viață, și-au cerut pe lângă alte garanțe de drept public, radicala ei revizuire.

Ştiau bine Românii, că și să voiască, cei de la cârmă nu pot să esecute acea lege așa cum contemplează Mocsary. Nici utunci când s'ar institui un guvern Mocsary, aceasta n'ar fi cu putință, din simpla cauză, că acea lege a fost adusă la 1868 cu cugetul rezervat dar hotărât de a nu fi dusă în îndeplinire, iar în ce privește dispozițiile ei, ce puteau fi și în parte au fost puse în practică, de a fi lăsată să cadă cu totul în desvetudine. Ținta din urmă a fost numai sprijinită prin „ulterioarele“ dispozițiuni legislative și administrative, de cari vorbește Mocsary.

De unde și până unde s'ar fi putut schimba deodată fără de nici un motiv părerea Românilor despre legea din vorbă? Pe ce bază se fac din partea deputaților români necontenit declarațiuni într'un fel sau altul, cari să contrariază cu vederile și convingerile, cărora le-a dat expresiune viuă și neîndoioasă partidul național român în conferențele sale, câte le-a putut ținea în libertate?

Dar am auzit afirmându-se și aceea, că partidului național nu-i mai e permis a există și că pentru a exista, cel puțin cu numele, trebue să se dea după păr, și cei ce se grupează sub firma lui, să facă politică oportunistă așa după cum taie capul pe fiecare dintre deputații naționaliști români și după cum dă Dumnezeu.

Prea mult s'a ocupat pătura noastră intelectuală cu legea de naționalitate și cu executarea ei, care în fond, încât ar fi fost cu putință, a atârnat numai dela hotărârea și energia acelora, în favorul cărora, se ḑice, a fost adusă. Prea mulți au văzut în Mocsary pe un fel de apostol al libertății noastre naționale, când el nu făcea, decât politica ce-o fac aḑi, poate cu mai puțină dibăcie, deputații naționaliști din cameră, și o făcea în favorul egemoniei rassei maghiare.

Cât de tristă e realitatea în fața acestei politice mai conciliante, o dovedește faptul, că Mocsary a rămas și după 25 de ani tot „corbul alb“, cel izolat și dezavuat de ai săi.

Eară ai noștri unde vor să ajungă cu politica lor oportunistă?

In chestia autonomiei catolice și a salarelor învățătorilor, a făcut contele *Apponyi* unele declarațiuni în camera magnaților, unde decurge acum desbaterea budgetară. Relativ la autonomia catolică a zis ministrul de culte, că nu peste mult va urma rezolvarea practică a acestei chestiuni. Iar încât pentru chestiunea congruei, soluţia acesteia va fi mult ușurată prin rezoluțiunea Majestății Sale, care cere rezolvarea ei și cere să se facă propuneri pentru acoperirea ei. Chestiunea taxelor lecticale şi a dărilor eclesiastice vor forma cea mai importantă problemă a autonomiei catolice.

In ce privește salariile învățătorilor și întregirea lor ministrul declară, că învățătorii școaleior confesionale vor fi puși pretutindeni pe picior egal cu învățătorii dela şcoalele de stat. Peste puţin el, (ministrul) va prezenta camerei proiectul de lege privitor la aceste salarii. Caracterul fundamental al învățământului de stat pretinde, ca instrucţiunea în școalele statului să se facă în limba maghiară. Ministrul însă vrea să fie conciliant și *să conceadă* (!) ca *în clasele inferioare* ale școalelor poporale de stat, în cari elevii încă nu și-au însușit pe deplin limba maghiară, *studiul religiunei* să se predea în *limba maternă*. In fine declară ministrul, că chestiunea dotațiunei sericei protestante o va regula printr'o lege organică.

*

Contele Apponyi se va milostivi așadar să tolereze, ca în clasele elementare religiunea să se predea în limba maternă a elevilor. Numai în cele 3—4 clase elementare însă, încolo nu mai vrea să recunoască limba bisericilor și dreptul lor legal de a se folosi de ea în toate imprejurările în instrucțiune și în administrațiunea trebilor lor interne. Aceasta ar însemna o mică îndulcire a sistemului despotic — ce-l practică de pildă guvernul german față de Polonii din Posnania — dar cum vedem, sistemul se urmează și de contele Apponyi pentru școalele superioare medii de stat. Și totuși colegul său Andrassy zicea în discursul său din Noemvrie, că ceeace se întâmplă în Posnania nu se potrivește pentru Ungaria.

Vorbă de clacă!

Din cercul Bocșei. »Drapelul« e informat, că organele administrative desvoaltă multă activitate pentru reușita lui Iulian Weiss, candidatul coaliției. Inspectorul școlar din Lugoș sub pretext că cercetează școalele, terorisează pe învățători și nu scrie în protocolul școlar, că a cercetat școala, ca să nu i-se facă imputare, că de ce a vizitat școalele chiar pe timpul alegerei. — Fibirăii pun în vedere învățătorilor, că dacă se vor purta bine, li-se va încasa restanța de salar. Va să zică tot bietul popor va plăti — de silă — pe învățătorii seduși de fibirăi. Banii pentru trăsurile lui Weisz îi împarte de regulă chinezul (primarul), dând taxă duplă și întreită decât cum ar trebui să fie.

Casul de incompatibilitate al deputatului Burdia Szilard este obiectul unei critice aspre, ce o face d-l Jakabffy Imre, fost comisar guvernial al comunității de avere din Caransebeș, în numărul de azi al ziarului »Az Ujság«. D-l Jakabffy dovedește pe baza legilor existente, îndeosebi pe baza legei din 1873 art. XXX, că președintele comunității de avere e *funcționar comunal*. Burdia Szilard, zice d-l Jakabffy, stă prin urmare ca președinte al comunității de avere sub autoritatea comitatului și poate fi tras ca orice alt funcționar public în cercetare disciplinară de către ministrul de interne. »Prin urmare se poate crede, ca o atare persoană, care stă în fruntea unei astfel de averi comunale, a cărei decisiuni mai însemnate sunt supuse autorității comitatului și guvernului, ca de exemplu un primar comunal sau un pădurar comunal, să fie altceva decât un funcționar comunal? Și se poate închipui, ca funcționarul, la stabilirea salarului căruia are cuvântul decisiv comitatul și guvernul, să nu atârne dela guvern? Legiuitorii cari au creat legea incompatibilității, au fost conduși de acea ideie, pe care o justifică motivarea legii, ca independența membrilor dietei să fie asigurată în toate direcțiunile față de puterea guvernului, ca astfel să se păzească numele cel bun și autoritatea parlamentului.«

D-l Jakabffy își încheie cu cuvintele următoare interesantele d-sale expuneri: »Onoratul cetitor să judece acum pe baza expunerilor mele, dacă spiritul acestei legi transpiră oare din decisiunea comisiunei permanente de incompatibilitate sau nu.«

Din străinătate.

Convenția comercială între România și Franța e în ajun a fi încheiată. Textul ei a fost deja redactat și supus aprobărei celor două guverne. Redacțiunea definitivă nu va întârzia și convenția va fi în curând supusă ratificărei Corpurilor legiuitoare. Sgomotele răspândite că negocierile au fost întrerupte sunt neîntemeiate. »*Agriculture Nouvelle*«, cel mai documentat jurnal de agricultură din Paris, arată că comerciul de importațiune al României în Franța, se ridică la 29.618.000 lei. Cifrele se repartisează astfel: 14 milioane lei cereale, carî întră în Franța pe cale maritimă prin Marsilia. 5.450.000 lei lemne nelucrate, 3.500.000 lei legume uscate, 290.000 lei oleaginoase. 123.000 lei piei brute etc.

Alegerile rusești și opozițiunea. Din zi în zi iese mai mult la lumină, că guvernul rusesc nu va putea dispune de o majoritate nicî în viitoarea Dumă. Se poate constata de pe acum, că majoritatea electorilor, eșițî din alegerile de primul grad, este opozițională. Până Sâmbătă l. c. s'au terminat alegerile de electorî în 19 guvernamente: Basarabia, Volhinia, Voroneț, ținutul Donului, Caluga, Kiev, Minsk, Nișnei-Novgorod, Orel, Perm, Podolia, Pskow, Rjäsan, Samuru, Smolensc, Tarnbov, Tever, Charkov și Cherson, și s'au terminat în toate curiile afară de a lucrătorilor.

Curia orașelor în aceste 19 guvernamente a ales 397 electorî, între carî 175 cadețî, 63 progresiștî, 14 Octobriștî, 78 membrii ai stângei, 40 membrii ai dreptei, 5 moderațî și 13 în afară de partide.

Curia marilor proprietarî a ales 373 electorî, între carî sunt 33 cadeți, 34 progresiștî, 101 Octobriștî, 9 ai stângei, 118 ai dreptei, 41 moderațî și 37 în afară de partide.

Curia țăranilor a ales 481 electorî, între carî 19 cadeți, 116 progresiștî, 10 octobriștî, 105 ai stângei, 76 ai dreptei, 71 moderațî și 88 în afară de partid.

Dintre toțî electorii acestor trei curii. 642, adecă ceva mai mult ca jumătate sunt opoziționalî. De vom subtrage însă din jumătatea cealaltă mai mică pe cei 134 electorî în afară de partide, carî și la primele alegerî pentru Dumă s'au fost alăturat la opoziție, apare neîndoios succesul opoziției la alegerile pentru Dumă, ce vor avea loc la 6/19 Februarie a. c. Din 1252 electorî sunt numai 395 (Octobriștii) carî merg necondiționat cu guvernul. Moderații 117 și cei înafară de partide s'au dovedit și la

primele alegerĭ ca contrarĭ ascunşĭ ai guvernului. Opoziţiei aparţin 192 electorĭ ai stângei, 227 cadeţĭ şi 223 electorĭ progresiştĭ. Ministeriului Stolypin nu-i va succede dar a avea la viitoarele alegerĭ majoritatea pe partea sa.

Germania şi Anglia. Foaia ilustrată »Graphic« publică un interview cu ministrul de marină german admiralul *Teplitz.*

»Nu cumva sunteţĭ de părere — zise Teplitz — că poporul englez crede în adevăr, că naţiunea germană şi admiralitatea germană pregătesc un răsboiŭ ofensiv în contra Angliei? După părerea mea această învinuire e atât de absurdă şi şuchiată, încât nu-o ţin de vrednică a-o resfrânge. Când Germania a hotărît să-şĭ mărească flota, ca să aibă o marină corăspunzătoare cu puterea ei de primul rang şi să-şĭ poată apăra comerciul şi coloniile sale, nicĭ împăratul, nicĭ admiralitatea n'au avut în vedere un scop agresiv.

»Adevărat că Germania priveşte *cu ochĭ cam scepticĭ la ideia desarmării,* dar aceasta nu poate surprinde pe nimenĭ, căcĭ după firea lucrurilor pentru o putere care are o flotă mică, e mult mai greu a-sĭ reduce înarmările, decât pentru o putere, ca Anglia, care are o marină neasămănat mai tare. Apoi tot Anglia este, care prin înarmările inteţite ale flotei sale a silit şi flotele celorlalte puterĭ de a-i urma.

Situaţia comerciulai bulgar. Din pricina grevei dela căile ferate bulgare, comercianţii, carĭ sufer în primul rând consecinţele desastrului, au început să se agite. Deputaţiunĭ din diferite oraşe au cerut audienţă la principe prezentând un memoriu de situaţia critică în care se găsesc. Dacă guvernul nu va da satisfacţie comercianţilor, atuncĭ camerele de comerciu vor organiza un protest general. In acest sens au şi început mişcărĭ prin diferite oraşe ale ţărei.

Suprimarea pedepsei cu moarte în Muntenegru. In şedinţa de Vinerĭ, ministrul justiţiei a adus la cunoştinţa Scupcinei dorinţa principelui Nicolae de a se suprima pedeapsa cu moarte. Skupcina a primit ştirea cu aclamărĭ, adoptând propunerea esceptându se numai cazurile de înaltă trădare.

Nouele destăinuirĭ în afacerea Polonyi-Lengyel.

Nouele destăinuirĭ în afacerea *Polonyi-Lengyel* sunt de natură încă şi mai compromiţătoare pentru Polonyi şi prietenii lui, decât au fost destăinuirile, carĭ au dat naştere scandalului. Din momentul când camera a primit propunerea ca comisiunea de imunitate să fie însărcinată a lua în discuţie şi a raporta asupra obiecţiunilor lui Lengyel, că i-s'a călcat dreptul de imunitate prin ascultarea de martorĭ în procesul său înainte de a fi fost extradat, din momentul acesta s'a sulevat din toate părţile întrebarea cine a pus la cale acea încălcare, cine a făcut ca faimoasa baroneasă Schönberger să fie ascultată în locuinţa ei de judele instructor, pe când Polonyi era încă ministru de justiţie şi pe când nu se făcuse nicĭ un pas pentru estrădarea lui Lengyel?

Toată lumea e de credinţă că Polonyi însuşi a pus la cale ascultarea baronesei evreice cu pricina, căci ce a depus Rozsika din Szegszárd a fost favorabil pentru Polonyi şi avea de scop a compromite şi a nimici pe adversarii lui. In ziua când a fosă expulzată din Budapesta (iarăşi o măsurluată în favorul luĭ Polonyi), se zice că fiul lui Polonyi, Desideriu, a primit dela Rozsika o scrisoare, în care aceasta se roagă de scut în contra prigonitorilor ei, căci la dincontră e gata să se împuşte. Pe baza acestei scrisori a ordonat procurorul Magyar să fie ascultată bar. pe motiv că depoziţia ei e de importanţă în procesul Polonyi-Lengyel şi să fie ascultată imediat înainte de a părăsi Budapesta şi de a pleca, cum se zicea, în America. Magyar a însărcinat pe judele instructor Ruttkay, cu ascultarea baronesei şi Ruttkay a făcut cu mare grabă cum i-s'a zis. Imprejurarea că acesta e înrudit cu Kossuth n'a contribuit nici ea la risipirea bănuielilor.

Ascultarea baronesei nici că era neapărat de lipsă, căci ea nu putea depune decât relativ la afirmarea, că Polonyi cu ajutorul baronesei Schoenberger a voit să spioneze ce se petrecea la curte. Polonyi însă n'a negat acest fapt nici că el a scris cu mâna sa scrisoarea adresată baronesei şi publicată de Lengyel. Deci ascultarea intempestativă a baron. nu putea avea alt scop — aşa se crede şi se susţine acum — decât de a încurca în afacere şi a pune în lumină nefavoribilă şi pe aceia, cari poartă mai multă vină la căderea lui Polonyi.

S'a observat că ascultarea baronesei s'a întâmplat la 1 Februarie, pe când Polonyi s'a retras numai la 5 Februarie de la ministeriu şi se dă ca probabil, că Polonyi însuşi a fost acela, care a pus la cale ascultarea. Se aşteaptă cu mare încordare raportul comisiunei de imunitate, care va trebui să lămurească şi acest punct.

Altă întrebare e: cum au ajuns în publicitate procesele verbale luate cu bar. Schönberger, cari procese-verbale trebuiau să fie ţinute secret din oficiu? Mai întâiu cuprinsul lor a fost destăinuit de »Temesvarer Zeitung« apoi de »Budapest«, organul lui Kossuth. Altă cauză de bănuială. S'a dat cu socoteala, că Polonyi s'a îngrijit să-şi câştige o copie de pe acele procese verbale, ca să le poată publica.

De-o fi aşa ori nu, în tot cazul bate la ochi, că organul oficios al partidului independist a lăţit acele depoziţii ale baronesei, în cari nu numai *Vazsonyi* cu ai săi erau puşi într'o lumină suspectă, dar fură atacaţi chiar şi conţii *Andrassy* şi *Hadik.*

Acuma e tras şi contele Stefan *Tisza* în discuţiune, într'un interview mai nou cu baroneasa, publicat în »Nap«. Se zice acolo că la începutul anului 1905 baroneasa sosind la Pesta, ca să se întâlnească cu Polonyi, a primit vizita lui St. Tisza, care i-a făcut imputări că a devenit adversara partidului liberal. Tisza s'o fi îmbiiat atunci cu 20,000 de coroane, ca să-o câştige pentru el, care sumă, după ce întrebând pe Polonyi, acesta ar fi sfătuit'o să ia banii şi să tacă, ea ar fi şi luat'o în primire....

Multe îşi permite Evreica baroniţă, care a luat'o la sănătoasa, mai mult de silă decât de voie bună şi călătoreşte acum deocamdată prin Europa dispunând deodată earăşi de parale multe.

»Este o mare ironie a sorţii« — scrie »N. fr. Presse« — »că construcţia coaliţiei maghiare este mai mult sdruncinată printr'o personalitate de calităţile morale şi sociale ale baronesei Schoenberger, decât prin toate contrastele politice şi de drept public, ce există înlăuntrul ei, şi decât prin toţi inimicii ei externi...«

Cuvintele aceste sunt cu atât mai semnificative, cu cât foaia vieneză, care le scrie, dacă nu e tocmai între amicii coaliţiei, nu se numără nici între inimicii ei.

ŞTIRILE ZILEI.

— 29 Ianuarie v.

Academia Română a ţinut Vineri şedinţă ordinară. D-l preşedinte I. *Kalinderu* a anunţat încetarea din viaţă a lui *Vicenţiu Babeş,* stins în vârstă înaintată la Budapesta. Domnia-sa regretă că din cauza depărtării mari, Academia n'a putut fi reprezentată la înmormântare, ci a depus numai o coroană. A intervenit telegrafic pe lângă membrii Academiei, care erau mai aproape, dar din nefericire atât d-l Teclu, cât şi d-nii Marienescu şi Vulcanu sunt suferinzi. După aceea face o biografie amănunţită a regretatului academicean, descriind lunga sa activitate ca ziarist, ca politician pe terenul bisericо-şcolar, cum şi ca membru al Academiei, pentru care avea o mare afecţiune. Sfârşind d-l Kalinderu zice că Babeş trecând la cele vecinice, a avut de sigur mângăierea omului, care şi-a făcut pe deplin datoria. El a lăsat urmaşi demni pe ogorul ştiinţei ca şi în sânul Academiei, pe vrednicul său fiu prof. Dr. Victor Babeş, care prin activitatea şi meritele sale va perpetua memoria veneratului său părinte, lângă care a avut rara fericire să stea în incinta Academiei mulţi ani. Amintirea scumpului răposat va trăi în inima colegilor săi şi în a tuturor românilor, pentru progresul cărora s'a străduit o viaţă întreagă.

Un parastas solemn s'a oficiat eri, Duminecă, în biserica Sf. Nicolae de către preoţii Dr. V. Saitu şi I. Prişcu întru odihna de veci a membrilor răposaţi ai Reuniunei rom. de înmormântare din Scheii-Braşovului. La parastas a asistat un public numeros în frunte cu membrii comitetului acestei reuniuni. Cântările funebrale au fost executate de către corul mixt al bisericei Sf. Nicolae sub conducerea d-lui prof. G. Dima.

Mare viscol în România. Aproape în toată România a bântuit Sâmbătă un viscol puternic. Pe linia Bucureşti-Feteşti, pe distanţa Brăneşti-Ciulniţa circulaţiunea este cu totul imposibilă. Intre Săruleşti şi Lebliu trenul 708 de marfă s'a potmolit cu 27 vagoane, deşi erau două maşini, cari le puneau în mişcare. Trenul de persoane 139 care trebuia să plece spre Constanţa a rămas în gara de Nord. Deasemenea şi trenul accelerat de după amiazi orele 4·20. Trenul 22 tot accelerat, care venea din spre Constanţa s'a oprit în staţia Ciulniţa ne mai putând să înainteze. Viscolul era puternic, mult mai puternic decât săptămânile trecute. Linia Giurgiu este tot aşa de înzăpezită pe distanţa Filaret-Vidra. Din cauza marelui viscol s'a înzăpezit trenul între staţiile T.-Măgurele şi Costeşti. Două maşini pornite în recunoaştere n'au putut ajunge nici până la gara Salcia. Zăpada e de un metru şi jumătate.

Liturghie catolică-orientală. La Paris, în Rue Legendre, Nr. 22 bis. preotul catolic al vechii biserici a Barnabiţilor, abatele Roussin, s'a întovărăşit cu archi-episcopul Vilaette, care a fost sfinţit archiepiscop al Orientului de către patriarchul Antiochiei, şi au ţinut o liturghie catolică-orientală (ortodoxă.) Serviciul divin a fost turburat de catolici fanatici, până când a venit poliţia şi i a dat afară. Noua biserică se mai numeşte şi *biserica apostolică.* — Incepând reformele şi schismele, unii savanţi francezi au luat măsuri ca să se înfiinţeze *temple ale religiunei raţionale.* Acestea sunt roadele conflictului Papei cu republica franceză.

Lupi în sat. Ni-se scrie: In comuna Ticuşul-Român (com.Târnava-mare) în noaptea de 27—28 Ianuarie a. c. st. v. au năvălit o ceată de lupi în sat şi au sfărticat 4 oi din cele mai grase şi frumoase ale viceprimarului Ioan Ludichiu şi de nu-i alungau locuitorii satului cu cânii şi revolvere, făceau pagube enorme. Feriţi-vă şi apăraţi-vă, economi, de fiară sălbatice, care bântue locul în această iarnă cumplită.

O mină nouă de aur în comitatul Hunedoarei. Din Brad se anunţă că în hotarele comunelor vecine, Lunca şi Soiu-mare s'a dat de o mină bogată în aur şi argint. Exploatarea acestor mine se va începe cu primăvara viitoare.

Pentru gimnaziul din Brad. *Inteligenţa română din Şimleu* invită la petrecerea cu dans ce o va aranja, Duminecă în 24 Februarie st. n. 1907 în salele teatrului orăşenesc din loc. Inceputul la 8 oare seara. Preţul de intrare de persoană 2 cor., de familie până la 3 persoane 5 cor. Venitul curat se va distribui *gimnaziului român din Brad.* Ofertele benevole se primesc cu mulţămită la adresa d-lui Eugen Boroş, »Silvania« şi se vor publica. Andrei Cosma preşedinte de onoare, Dr. Coriolan Meseşian preşedinte, Dr. Emil Pap v.-preşedinte, Nicolae Munthiu secretar, Dr. Victor Deleu v.-preşedinte, Eugen Boroş cassar, Emanuil Stoica majordom, Ştefan Boer majordom.

Tinerimea română din Sibiiu invită la petrecerea cu joc ce se va aranja în sala dela »Unicum«, la 14 Februarie st. n. 1907. Inceputul la 8 oare seara. Intrarea de familie 5 cor, de persoană 2 cor., loje 8 cor. Suprasolviri se primesc cu mulţămită. Venitul curat este destinat pentru *Gimnaziul din Brad.*

Pompierii voluntari din Braşov invită la petrecerea cu dans împreunată cu producţiuni umoristice, ce se va ţinea în 16 Februarie n. seara în sala de concerte a »Redutei«. Va cânta musica oraşului îmbrăcată în uniformă de pompieri. Inceputul petrecerei la orele 7½ seara. Preţul de intrare de persoană 2 cor.

Conspiraţie contra Ţarului. Din Petersburg se anunţă că Vineri au fost transportaţi cu un tren special la Vologda 60

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Două conferenţe la Ateneu.

Bucureşti, 27 Ian. v. 1907.

1. Amestecul raselor.

Ceata de neputincioşi şi nedreptăţiţi, scriitori şi cetăţeni de altă meserie din Bucureşti (constituiţi într'o societate de »intelectuali«) şi-au trimis la Ateneu un tovarăş, ca să vorbească publicului despre încrucişarea raselor.

E d. Eracli Sterian, medicul cunoscut în specialitatea sa, căruia în multe rânduri i-s'a dat voie să vorbească de pe tribuna Ateneului.

Acum a vorbit despre încrucişarea de rase, dar nu era medicină... D-sa recunoaşte chiar că şi-a ales acest subiect în afară de specialitatea sa, prin îndemnul »distinsului său prieten«, poetul M. Demetriad (»intelectual« şi el). Publicul a râs...

Acesta — intelectualul — i-a atras atenţiunea asupra unei lucrări în franţuzeşte despre încrucişarea de rase.

»Nu sunt nici 4, nici 7 şi nici 24 de rase omeneşti. După părerea nestrămutată a oratorului, ele sunt numai 3!... Rasa oamenilor cu pielea albă, a celor cu pielea neagră şi a celor ce o au galbenă. Toate celelalte nuanţe decurg din întâlnirea celor de mai sus.

Trecând la caracteristica lor, arată nemărginita superioritate a rasei albe faţă de celelalte. Intre galbeni chiar, nu găseşte nimic. Japonezii n'au, sufleteşte vorbind, decât puterea de a imita... şi — de aici oratorul a trecut la artă... Şi pentrucă trecerea era grea — arta fiind departe — oratorul s'a entusiasmat, s'a avântat, s'a repezit şi — a trecut.

A căutat să dovedească că e fără temeiu părerea, că vechii Elini străluciau prin sculptură, din cauză că aveau sub ochi formele corpului omenesc, care sub cerul de miază-zi nu sufere vesmânt — e fără temeiu; căci dacă ar fi să judecăm aşa, apoi Australienii, pe cari împrejurările îi ţin şi mai goi decât pe Greci, ar trebui să fie mai presus de aceştia în sculptură... Şi, cu o încordare şi o aprindere care-i face cinste, oratorul a trecut peste acest punct al conferenţei sale, achitându-se, s'ar putea zice, »de partea ştiinţifică« a chestiunei. Apoi a răsuflat.

Şi-acum ţine-te la larg!

S'ar crede c'a întrat în medicină... Nu. (Căci de bunăseamă d. Demetriad era de faţă). Din contră, acum a început în toată regula cu *amestecul raselor.* Şi aducea exemplu convingător, că poţi fi Grec (chiar din Fanar), Bulgar, Evreu, orice! — eşti în drept să ceri, în România, locul pe care îl meriţi... (Mă rog: *amestecul raselor*). Şi a vorbit apoi de *încrucişări* şi de *literatură* (tot »amestec«).

Dela înălţimea ştiinţifică a încrucişărilor, a arătat, cu avânt, că »străinii« (!), oameni »cu duh săsesc«, au trecere prea mare, pot prea mult în viaţa politică ca şi cea literară — şi mai cu seamă în aceasta din urmă domneşte spiritul şovinist, ardelenesc cu »limbă barbară«, a poporului (care n'a descălecat din scursorile peninsulei balcanice), lăsându-se în umbră *talentele mari,* cari, după d. *Eraclide* Sterian, ar fi d-nii Macedonsky, Demetriad, etc., etc. — adică membrii *societăţii de intelectuali*...

Iar ca să se încunune biruinţa, s'au cetit versuri »barbare« din Goga, şi s'a cetit cu stăruinţă şi încăpăţânare, cu toate că tinerimea striga: »Trăiască Goga!«

*

In regatul românesc, locuit pe tot întinsul de un singur popor, cu o singură limbă, s'a neglijat, poate tocmai din pricina asta, a se da locul ce se cuvine păturii largi a mulţimei în manifestările de orice fel.

Până mai acum zece ani, în viaţa culturală, politică şi socială, fiecine putea să bălăciască, cum îi venia la socoteală. In haosul acesta, aproape se pierdea înăbuşită munca folositoare, care a fost în urmă să ne rămâie.

Din moştenirea rămasă din silinţele şi împrejurările de azi, s'a determinat un curent al culturii şi ridicării prin noi înşine, adică cultura noastră odată cu deşteptarea păturei româneşti de jos din orice hotar. Şi a început să birue convingerea, că în politică, ca şi în literatură, fără concursul mulţimei, cu drepturile şi datoriile ei, fără munca, limba şi sufletul său, nu se mai poate o viaţă.

E îmbucurător că văd primejdie în această nouă îndrumare a vieţii româneşti numai suflete strecurate de peste cine stie ce hotar, suflete, cari fiind în neputinţă a jertfi ceva pentru poporul de pe urma căruia trăiesc, caută să împiedece munca folositoare a altora şi otrăvesc pe cât pot. E însă trist că aceştia mai pot vorbi astăzi publicului românesc la Ateneu. Credem totuşi, că pe viitor nu se va mai putea. A fost de bunăseamă o mică tragere pe sfoară a ateneiştilor cu *Amestecul raselor.*

2. Despre Psichologia poporului român.

D-l Aurel Iliescu, cunoscutul advocat, a vorbit Dumineca trecută, la Ateneu, despre *Psihologia poporului român.*

»N'am să fac teorii noi — zice d-sa — ci voiesc numai să încerc vulgarizarea acestei noi ştiinţe la noi, având ca ocazie cartea tînărului profesor la universitate d. D. Drăghicescu. Vreau să inzist asupra unor afirmaţiuni cuprinzătoare, sănătoase

marinari din divizia de gardă. Zilele acestea vor fi expediaţi la Kharcov alţi marinari din aceeaşi divizie. »Novoie Vremia« spune că aceşti marinari au fost amestecaţi într'o conspiraţie în potriva Ţarului. Ei vor fi trimişi parte la Kharbin. parte în Siberia de sud şi împărţiţi în regimentele de acolo.

O explozie pricinuită din curiositate. Din Câmpina se anunţă că o groaznică explozie de dinamită s'a întâmplat Sâmbătă în comuna Valea Largă la casa unui lucrător Radu Luis. Fiii acestuia. lucrători şi ei la puţurile de petrol, au furat de acolo o cantitate de dinamită, care se întrebuinţează pentru a sfărâma straturile de piatră ce se întâlnesc la săparea minelor. Copila Profira în etate de 11 ani, auzind pe tatăl şi pe fraţii ei vorbind de puterea acestui explosibil, avu curiozitatea de a se convinge. Când toţi ai casei au plecat la lucru şi Profira rămase singură cu o soră mai mică, ea aprinse un chibrit şi apropiindu-se de dinamita, care a rămas pe fereastră, îl aruncă asupra explosibilului. Dinamita făcu explozie aruncând în aer acoperemântul casei şi dărâmând pereţii. Vecinii alergară îngroziţi şi reuşiră să scoată dintre dărâmături pe cele două copile. Braţul drept al Profirei era smuls dela încheietură, iar carnea de pe tot corpul sfăşiată. Sora mică a fost mai puţin grav rănită.

Executarea a 3 nevinovaţi. Din Petersburg se anunţă, că tribunalul militar din Odesa a condamnat la 19 Ianuarie v. la moarte prin spânzurătoare pe fraţii Treger şi Simion Orenbach. După executarea sentinţei s'a stabilit că cei 3 bărbaţi erau cu totul nevinovaţi şi au căzut victima unui denunţ falş. Mama fraţilor Treger a înebunit de durere.

Tunel sub Montblanc. Din Milano se scrie că în curând se va constitui un comitet technic francez-italian, care se va ocupa cu planul unui tunel sub muntele Montblanc.

Crima unui elev. Din Calafat se anunţă că elevul Ioan Rotariu certându-se cu colegul său Nicolae Burduşel a sărit asupra acestuia cu un cuţit făcându-i mai multe tăeturi grave la gât, în urma cărora victima a încetat din viaţă. Parchetul anchetează.

Din memoriile lui Kuropatkin se vor tipări 1500 exemplare. Memoriile se vor compune din patru volume, de câte 600 pagini. Primul volum va fi întitulat »Liaolang« ; al doilea »Operaţiunile dela fluviul Tscha« ; al treilea »Mukden« al patrulea »Efectul războiului». Intr'un apendice generalul Kuropatkin se ocupă cu operaţiunile primei armate, care fusese sub comanda lui.

Vizita livretelor concediaţilor rezerviştilor şi miliţienilor în România, (corăspunzătoare adunărilor de control dela noi) se va face anul acesta ca şi în anii trecuţi, cu deosebirea că nu se mai prelungeşte până în luna Martie. La viză se vor prezenta dela contingentul 1904 până la 1893 inclusiv. Concediaţii din anul 1903, călăraşi cu schimbul se vor prezenta la viză cu cai şi foia matriculă a calului. Cei ce au lipsit la viza de anii trecuţi se consideră ca amnistiaţi conform înaltului decret regal Nr. 1891 din 9 Martie 1906.

Monedele române de nikel negăurite de 5, 10 şi 20 bani, demonetizate cu începere dela 1 Februarie v. 1907, *nu vor mai avea putere liberatorie*, şi nu vor mai fi primite la casele statului ca monedă în nici un caz.

In cancelaria advocatului Dr. Eugen Bran în Teaca (Teke) află imediat aplicare un candidat de advocat.

In cancelaria notarială a subscrisului află imediată aplicare un tânăr deplin versat în afacerile notariale. Condiţiunile li-se vor comunica reflectanţilor în scris. Traian *Radu*, not. cerc. în Feneş u. p. Zalatna.

Braşov, 11 Febr. n.

Adunarea generală a Casinei române. Eri la oarele 3 p. m. s'a ţinut în localităţile casinei române adunarea generală sub presidiul d-lui adv. Simion *Damian.* La adunare au luat parte peste 60 membri ordinari. Desbaterile au urmat în cea mai deplină ordine şi înţelegere.

Din raportul secretarului comunicăm următoarele amănunte: Comitetul casinei a închiriat localităţile actuale pe un nou termin de trei ani. In anul expirat s'au înscris ca membrii ai casinei 91 membrii ordinari, 2 extraordinari şi 13 externi, dovadă cumcă casina română atrage în sînul ei din an în an tot mai mulţi membri ai societăţii braşovene. Biblioteca casinei numără afară de numeroase reviste 250 opuri.

Din raportul cassierului rezultă că taxele membrilor au întrat în anul acesta relativ regulat. Totuşi mai sunt încă restanţe (taxe şi sub-abonamente) începând cu anul 1903 până incl. 1906 în suma de 418 cor. Pe anul 1906 resultă pentru casina română un profit de cor. *348.90 b.* La acest profit nu s'a adaus suma de cor. 1971·25, care rezultă din cupoanele pe 7 ani trecuţi ale scrisului fonciar urban Bucureşti de 5000 lei, pentru care casina se află în proces (chestia Birea) şi cupoanele pe 1 Iulie 1906 la scris. fonc. urb. Bucureşti, trimise advocatului casinei d-lui G. Teclu la Bucureşti — drept garanţie în amintitul proces. *Averea casinei* cu finea lunei Dec. 1906 este în bani şi hârtii de valoare în suma de cor. 8691. Bonul improcesuat de lei 5000 nu e luat aici în considerare.

După cetirea acestor rapoarte şi după raportul comisiunei cenzurătoare (Raportor S. Roşca), care a aflat toate în cea mai deplină regulă, adunarea generală votează comitetului absolutoriul, iar cassierului D. Marcea mulţumită protocolară pentru conştienţioasa şi exacta conducere a agendelor cassei.

Se suspendă apoi şedinţa pentru câteva minute, spre a se compune lista noului comitet. După redeschiderea şedinţei sub presidiul *ad hoc* al d-lui Dr. V. *Saftu*, se proclamă cu unanimitate de voturi aleasă următoarea listă: President Simion *Damian*, vice-preşedinte Dr. N. *Vecerdea*, secretar Dr. C. *Moga*, cassier G. *Baboie*, econom Petru *Roşca*, iar membrii în comitet: d-nii Ioan Săbădean, V. Oniţiu, A. Bârsean, P. Pop, I. Duşoiu, G. Chelariu, I. Petrovici I. Aron, Dr. C. Sotir, C. A. Popovici, Dr. E. Lemenyi şi P. A. Popovici.

Locul presidial îl ocupă apoi din nou preşedintele S. Damian, care mulţămeşte adunărei pentru încrederea pusă în noul comitet. După alegerea comisiunei revizuitoare pro 1907 în persoanele d-lor I. C. Panţu, I. Pricu şi Ş. Roşca şi după unele propuneri în chestia subabonării ziarelor şi a aranjărei unor conveniri sociale ale familiilor membrilor casinei, adunarea se încheie la oarele $5^1/_2$ p. m.

Rap.

Mulţămită publică.

Domnii parochi dela biserica S-tului Nicolae din Braşov, Dr. V. Saftu şi I. Prişcu, înţelegând rostul umanitar, ce-l are Reuniunea de înmormântare din Scheii-Braşovului pentru poporul nostru, — au donat taxele de câte K. 5, ce li se cuvenia pentru oficiarea parastasului săvârşit la 28 l. c. întru pomenirea membrilor răposaţi aici, fondului de rezervă al Reuniunei. Pentru această creştinească jertfă, le exprimăm şi pe această cale mulţămită. Mulţămim apoi d-lui preşedinte al comitetului parochial dela biserica S-tului Nicolae, Dr. V. Saftu pentru dispoziţiunea, ce a luat, ca la acest parastas să cânte şi corul bisericei, prin ceeace nimbul festiv al acestei sfinte slujbe a fost foarte mult înălţat.

Braşov, în 29 Ianuarie 1907.

Arseniu Vlaicu, dir. *Romulus Dogar*, secretar.

ULTIME ŞTIRI.

Cluj. 11 Februarie. (Telegr. part. a „Gaz. Trans.") Astăzi s'a pertractat aici procesul „Unirei". Acusatul Zehan *a fost achitat.*

Viena, 11 Februarie. Starea sanitară a primarului Dr. Lueger s'a ameliorat.

Constantinopol. 11 Februarie. Patriarchatul declarând în mai multe rânduri că nu va ţinea socoteală de nici o intervenţiune străină şi că nu va face nici o concesiune aromânilor decât dacă aceştia se vor adresa direct patriarchatului, Poarta a ordonat valiilor din Macedonia să angajeze pe cele 72 de comune aromâne să trimită Porţii petiţiuni iscălite, purtând stampilele comunale şi cerând soluţiunea chestiunilor bisericeşti. Poarta va remite aceste petiţiuni patriarchatului.

Madrid. 11 Februarie. Din toată ţara sosesc ştiri cu totul alarmante cu privire la urmările desastruoase ale gerului. Frigul care domneşte atât în provinciile de nord cât şi în cele de sud ale Spaniei a distrus în mare parte recolta. *La Madrid ninsoarea cade într'una de vre-o 10 zile.*

Petersburg. 11 Februarie. Proprietarul Pluklow, agentul activ al partidului octobriştilor, a fost ucis la Kursk, în cabinetul său de lucru. Servitorul său a fost rănit. Atentatorii, în număr de trei, au dispărut.

Odesa. 11 Februarie. Membrii »Uniunei adevăraţilor ruşi« s'au constituit în adevărate bande, cari terorisează populaţia atacând în stradă pe trecători şi mai ales pe evrei. Toate liceele au fost închise pentru a se cruţa cel puţin elevii de atacurile acestor bande.

Tanger. 11 Februarie. Consulul Franţei din Drabat voind să viziteze satul Mehdina situat la trei ore dela Drabat, a fost ameninţat de către soldaţii Magzenului, cari i-au închis porţile şi astfel consulul a trebuit să ia calea înapoi.

Washington. 11 Februarie. Departamentul de stat a primit o ştire, că situaţiunea în America centrală este plină de dificultăţi; decisiunea arbitrară ar fi fost refuzată de Honduros şi Nicaragua, aşa că războiul ar fi iminent.

Diverse.

De ce nu se mărită fetele? In revista italiană *»Giorno«* se ocupă *Matilda Serao* cu întrebarea aceasta şi află cu părere de rău, că în unele ţinuturi din Italia, scad căsătoriile din an în an, şi că tinerii rămân tot mai mulţi burlaci. Vina este, după convingerea ei, tot a fetelor; ele adecă au aşa credinţe proaste şi rele despre căsătorie, că prin visurile lor fantastice, te fac să râzi şi să le compătimeşti. Despre fericirea în căsătorie au ele cele mai minunate păreri: cred, că numai atunci e fericită căsătoria, dacă bărbatul îşi adoară soţia, ca pe un înger, dacă îi aduce jertfele cele mai mari şi dacă îi pune, ca înaintea unui idol, toate comorile pământului. Dacă au zestre mare, atunci aşteaptă ca viitorul lor soţ să câştige de trei ori mai mult; dacă au zestre mai puţină, atunci caută un soţ bogat; şi chiar dacă n'au zestre, ele nu cer mai puţin, căci atunci vreau să fie luate după voinţa lor şi îşi dau aşa mare însemnătate, încât bărbatul, şi dacă ar avea mare simpatie pentru ele, se înspăimântă, şi chiar şi înamoratul cearcă să-şi stâmpere iubirea. Oare este vre-o fată, care îşi zice: »Eu nu vreau să fiu o zână pentru bărbatul meu, ci o soaţă credincioasă; eu nu vreau să fiu o »amorezată nebună«, ci vreau să-i rămân la năcaz şi la veselie o prietină?« Da, sunt şi fete de acestea, şi acestea se mărită, zice doamna Matilda Serao, despre care se ştie, că trăia cu bărbatul ei ca cânele cu pisica, şi de-aceea ştie foarte bine, cum trebue să se facă o căsătorie bună. — *R.*

Săpun, ce creşte pe pom. De familia Sapindaceelor se ţine şi arborele de săpun, care creşte în America de miazăzi şi în India apuseană, până la înălţimea de 10 metri. Coroana acestuia e lată şi ramurile lui sunt albe. Fructele sale sunt de mărimea agrişelor, cleioase pe dinafară şi strălucesc. Pe un pom cresc până la 100 kg. Sunt de coloare gălbuie-alburie, înăuntru verzuie şi au un sâmbure uleios. Din sâmburii aceştia se scoate cu ajutorul apei sau al alcoolului un suc de săpun, ce se chiamă saponin, care se poate întrebuinţa tocmai aşa ca săpunul comun şi pentru spălatul rufelor. Scoaterea materiei săpunoase din acele fructe şi pregătirea săpunului se poate face fără cheltuieli mari, cu mult mai puţine, ca la pregătirea săpunului obicinuit. De altfel este şi mai bun, ca cel din urmă, pentrucă îi lipsesc însuşirile alcalice. In Algeria au de gând să înceapă cultivarea acestui arbore, ca să producă prin fructele lui mult săpun, pentru a-l aduce în comerciu. — *A.*

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu**
Redactor respons. interim.: **Victor Branisce**

---

cari atrag mai mult atenţiunea, rămânând totuşi a-mi da o părere deosebită de a d-lui Drăghicescu, uneori«.

După ce laudă peste tot părerile cuprinse în *Psihologia poporului român*, d-sa, spre a fi înţeles de toţi, aminteşte că precum individul poate avea o psihologie a sa, cuprinzând stări sufleteşti, cari se întâlnesc şi la alţii, ca fond comun pentru un grup mai mult ori mai puţin restrâns, şi cuprinzând altele, cari, în felul lor particular, par a nu se mai recunoaşte aiurea, ca să formeze astfel caracteristica acelui individ — tot aşa neamurile însşile păstrează caractere sufleteşti proprii, cari le disting unul de altul, când privim deodată mai multe popoare; şi din potrivă să se confunde indivizii ce le au, într'un neam unitar, hotărât, când ne mărginim privirea în cercul unuia singur. Aşa fiind dacă pentru educaţia individului trebueşte numai decât cunoştinţa psihologiei sale, pentru aceea a popoarelor ea este tot pe atât de trebuincioasă.

Cunoscând aşadar sufletul poporului, din care faci parte, eşti în măsură de a-l îndrepta, când rătăceşte; înseamnă că-i cunoşti suferinţa morală, şi ca atare poti aplica doctoria în cunoştinţă de cauză. D'aici însemnătatea, care nu se poate contesta, a *Psihologiei sociale*, ştiinţă la noi aproape nouă, deşi atât de însemnată.

Conferenţiarul arată scăderea de-a fi, peste tot, prea pesimist, a autorului, care, după ce s'a plâns de lipsa de caracter a rassei slave (dela care ne-au rămas urme adânci), după ce la Englez, găseşte o neputinţă de generalisare, ocupându-se astfel de detailuri — se opreşte asupra poporului român, căruia îi aduce învinuire aspră, a multor scăderi.

Intre altele, afirmaţia că Românul şi în deosebi ţăranul român, în care d. Drăghicescu are aşa de puţină încredere (însuşi e fiu de ţăran), ar fi hrăpareţ, mincinos — este combătută.

D-l Iliescu zice, că convingerea sa e contrarie.

»Ca advocat — zice d-sa — am trăit în contactul ţăranului. Şi-l cunosc tocmai în împrejurări, în cari se poate cunoaşte preţul pe care-l pune el pe vorba dată — onestitatea lui. Şi de nu mă înşală memoria, nu cei dela ţară m'au minţit mai adesea«.

Apoi din exemplele nenumărate, pe cari le-a întâlnit, aminteşte unul, tipic în felul său:

»Intr'o dimineaţă — zice d-sa — mi se prezintă un ţăran. Avea opinca spartă, haina sdrenţuită. Părea unul din ţăranii noştri cei mai lipsiţi, cei mai calici.

— Domnule, am copii mulţi — mi-a zis — şi în afară de ei nimic alt, decât un petec de pământ, pe care-l pierd. Ajută-mă. Am să-ţi mulţumesc. La vară, de-o da Dumnezeu, o să crească grâul şi îmi fac datoria«.

I-am scăpat pământul.

A trecut vara, dar pe ţăran nu l'am mai văzut. Pe semne nu i-a reuşit recolta. In primăvara următoare mă întâlneşte iarăş în sala tribunalului:

— Mai ajută-mă odată. (Partea cealaltă făcuse apel), Ajută-mă, că doar vara asta o da Dumnezeu să-mi crească grâul, şi să şti, că ăle dintâiu spice ce s'or coace, le tai pentru dumneata.

Mi-am zis: M'a înşelat odată. Haide să fiiu şi a doua oară înşelat, dar să fac binele până la capăt. A câştigat. A trecut vara şi nu l'am văzut.

Era prin Septemvrie. Treceam grăbit cu un prietin, când ţăranul, stând la intrare, îmi spuse că are ceva cu mine. I am spus că sunt pripit şi că mă înapoiez curând, să mă aştepte. Eu însă l'am uitat. Sara, la închiderea tribunalului, il întâlnesc iar în uşă:

— Ştii, domnule, că-ţi sunt dator. Mi s'a făcut grâul.

Şi a început numărarea banilor. Tot monete de 5 lei.

După ce-a isprăvit, s'a retras câţi-va paşi şi, liniştit oare-cum, că şi-a putut împlini cuvântul, a mai zis:

— Acuma dă-mi şi mie un leu, ca să mânc ceva.

Mitru.

„AURARIA“, cassă de economii, societate pe acţiuni în ABRUD.

Convocare.

Domnii acţionari ai institutului „AURARIA“, cassă de economi, societate pe acţiuni în Abrud, prin aceasta se convoacă la

XIX-a adunare generală ordinară,

ce se va ţinea la **7 Martie st. n. 1907** la **10 oare** a. m. **în Abrud**, în localul institutului.

Ordinea de zi:

1. Raportul direcţiunei şi a comitetului de supraveghiare şi împărţirea profitului curat.
2. Fixarea marcelor de prezenţă.
3. Alegerea a 2 membrii în direcţiune.
4. Alegerea comitetului de supraveghiare.
5. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.

Domnii acţionari, cari voiesc a participa la aceasta adunare în persoană ori prin plenipotenţiat, sunt rugaţi a-şi depune acţiunile şi eventual documentul de plenipotenţă cel puţin cu o zi înainte de adunare la cassa institutului sau la institutul *„Doina“* din Câmpeni, ori la institutul *„Detunata“* din Bucium.

Abrud, la 4 Februarie 1907.

Direcţiunea.

Active—Vagyon : Contul Bilanţ. — Mérleg számla. Pasive—Teher :

Active—Vagyon	Cor.	fil.	Pasive—Teher	Cor.	fil.
Cassa în numărar — Pénz készlet	3063	06	Capital social — Részvénytőke	60000	—
Cambii de bancă — Váltó tàrcza	556416	68	Fond de rezervă statutar — Alapszabályszerű tartalék alap	53794	—
Imprumuturi hipotecare — Jelzálog kölcsön	226712	40	Fondul special de reservă — Különös tartalék alap	67374	35
Credite cambiale cu acoperire — Fedezett váltó kölcsön	66031	60	Fondul de pensiune — Nyugdij alap	48462	73
Efecte publice — Érték papirok	45532	40	Fond special de amort. — Különös leirás alap	4666	89
Acţii dela diverse bănci — Részvények különböző bankoktól	11380	—	Fondul „Alexandru Filip“ — „Alexandru Filip“ alap	1120	70
Realităţi — Ingatlanok	3111	77	Depuneri spre fructificare — Betétek	557620	82
Mobiliar — Butorzat K 927·15 după amortizare de 10% — 10% leirás után „ 92·72	834	43	Cambii de bancă reescomptate — Viszleszámitolt vàltok	89601	—
Interese restante — Hátralékos kamatok	2116	91	Dividendă neridicată — Felnemvett osztalék	120	—
Diverse conturi debitoare — Különböző adósok	3067	19	Interese anticipate pro 1907 — Átmeneti kamatok	16157	91
			Diverse conturi creditoare — Különböző hitelezők	1050	52
			Profit trnnspus din 1905 — 1905 évről áthozott nyereség K 2053·01		
			Profit net — Tiszta nyereség „ 16244·51	18297	52
	918266	44		918266	44

Eşiri—Kiadások. Contul Profit şi Perderi.—Nyereség és veszteség számla. Venite—Bevételek.

Eşiri—Kiadások	Cor.	fil.	Venite—Bevételek	Cor.	fil.
Interese: — Kamatok:			Interese: — Kamatok:		
pentru depuneri spre fructif.—Betétek után	26039	94	Dela cambii de bancă — Leszámitolt váltok után	43991	55
„ fondul gen. de reservă — az általános tartalék alapnak	2592	—	Dela împrumuturi hipotecare — Jelzálog kölcsön után	18339	82
„ fondul special de rezervă — a különös tartalék alapnak	3246	20	Dela credite cambiale cu acoperire — Fedezett váltó kölcsön után	5584	14
„ fondul de penziune — Nyugdij alapnak	2338	40	Dela efecte publice — Érték papirok után	2660	80
„ fondul special de amortizare — a különös leirási alapnak	220	20	Taxă de transcriere — Átiratási dij	4	—
„ fondul „Alexandru Filip“ — „Alexandru Filip“ alapnak	53	90	Proviziune — Proviziok	4832	98
Spese: — Költségek:			Profit la efecte — Nyereség az érték papiroknál	5	80
salare — fizetések	10020	—	Profit transpus — Áthozott nyereség	2053	01
bani de cuartir — Lakpénz	1413	—			
chirie — házbér	700	08			
Spese de postă şi altele — Posta és egyébb	2931	94			
Marce de prezenţă — Jelenléti jegyek	1928	—			
Contribuţiune: — Adó:					
Dare directă — Egyenes adó	4739	96			
10% dare la interesele de depuneri — 10% tökekamat adó és egyébb	2858	24			
Amortizare din mobil.—Leirás a butorzatból	92	72			
Profit transpus din 1905 — 1905 évről áthozott nyereség K 2053·01					
Profit net — Tiszta nyereség „ 16244·51	18297	52			
	77472	10		77472	10

Abrud, 31 Decembre 1906.

Dr. Laurenţiu Pop m. p., director executiv.

Silviu Lazar m. p., contabil.

Romul Furdui m. p. *Dr. Bordia Alex.* m. p. *Candin David* m. p. *Petru Macaveiu* m. p. *Georgiu Ivascu* m. p. *Ioan Macaveiu* m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiare am examinat bilanţul prezent, contul profitului şi al perderilor şi confrontându-le cu registrele principale şi auxiliare ale institutului, constatăm că le-am aflat cu acelea în deplină conzonanţă şi ordine.

Dr. Vasile Fodor m. p., preşedinte. *Nicolau Lobonţiu* m. p. *Dr. George David* m. p. *Nicolae David* m. p. *Iosif Gomboş* m. p.

Raportul

comitetului de supraveghere al „Aurariei“ pe anul de gestiune 1906.

Onorată adunare generală!

Comitetul de supraveghere al institutului de credit „Auraria“ esaminând şi revidând bilanţul poziţie de poziţie cu registrele principale şi auxiliare, 'l-am aflat corect şi'l primim fără modificare.

Pe temeiul acesta propunem ca raportul direcţiunei precum şi propunerea aceleia referitor la distribuirea profitului curat să se primească şi de către adunarea generală.

Totodată comitetul de supraveghere se roagă ca şi raportul său să fie luat la cunoştinţă şi onorata adunare generală să'l primească dându-i absolutorul.

Abrud, la 4 Februarie 1907.

Dr. Vasile Fodor m. p., president.

Dr. George David m. p., notar.

Cursul la bursa din Viena.

Din 9 Februarie n. 1907.

Renta ung. de aur 4%	114 30
Renta de coróne ung. 4%	95.85
Impr. căil. fer. ung. în aur $3^1/_2$%	84 60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	95 60
Bonurĭ rurale croate-slavone	96.10
Impr. ung. cu premiĭ	201.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	152.—
Renta de hârtie austr. $4^2/_{10}$	99.15
Renta de argint austr. $4^2/_{10}$	99 10
Renta de aur austr. 4%	117 30
Renta de coróne austr. 4%	199.15
Bonurĭ rurale ungare $3^1/_2$%	89.30
Losurĭ din 1860	155.10
Acţiĭ de-ale Băncei ung. de credit	17 61
Acţiĭ de-ale Băncei austr. de credit	834 —
Acţiĭ de-ale Băncei austro-ung.	686.25
Napoleondorĭ	19.09
Mărcĭ imperiale germane	117.66
London vista	241 05
Paris vista	95.45
Note italiene	95.45

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.